

Amnistia fiscală 3.0 – noi facilități acordate contribuabililor, alte incertitudini

Material de opinie de Emanuel Bondalici, Managing Associate, și Elena Moroiu, Associate, Reff & Asociații | Deloitte Legal

Autoritățile române continuă să adopte măsuri, ca răspuns la evoluția imprevizibilă a pandemiei de COVID-19, cu scopul de a oferi contribuabililor pârghiile necesare pentru a preîntâmpina acumularea de noi datorii la bugetul de stat sau pentru a temporiza plata datoriilor scadente. În acest context a fost adoptată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 19/2021, care instituie o nouă amnistie fiscală, bine-venită pentru mulți contribuabili afectați din punct de vedere financiar de criza generată de pandemie. Însă nici de data aceasta autoritățile nu au reușit să elaboreze un act normativ suficient de clar, astfel încât să poată fi aplicat în practică fără întrebări suplimentare.

Seria recentă a amnistiei fiscale a fost deschisă de OG nr. 6/2019 și continuată cu OUG nr. 69/2020, iar acum a apărut cea de-a treia ordonanță pe această temă, în mai puțin de doi ani. În linii mari, noul act normativ vizează prelungirea termenelor până la care contribuabilii pot întreprinde demersurile necesare pentru a beneficia de facilitățile instituite anterior, însă conține și o nouă variantă de amnistie fiscală, care poate avea implicații practice deosebite.

Extinderea perioadei în care debitorul poate solicita restructurarea obligațiilor bugetare

Restructurarea a fost prevăzută, inițial, de Ordonanța Guvernului privind instituirea unor facilități fiscale nr. 6/2019 și vizează posibilitatea contribuabililor de a beneficia de eșalonări la plată, anularea unor accesorii sau chiar a unei cote de maximum 50% din principal pentru anumite obligații restante la data de 31 decembrie 2020.

Prin noua ordonanță s-a decis atât extinderea perioadei în care debitorul poate să depună notificarea pentru a beneficia de această facilitate, respectiv până la data de 30 septembrie 2021, cât și prorogarea termenului maxim în care acesta poate transmite organului fiscal competent solicitarea de restructurare, împreună cu planul de restructurare și testul creditorului privat prudent, respectiv până la data de 31 ianuarie 2022.

Totuși, dincolo de generozitatea noilor termene, sunt două aspecte la care contribuabilii trebuie să fie atenți. Cei care au depus deja notificarea privind intenția de a beneficia de restructurare până la 29 martie 2021 sunt obligați să depună cererea de restructurare până la 30 iunie 2021, pentru a evita începerea sau continuarea executării silite. Depunerea unei noi notificări, înainte sau după 30 iunie 2021, nu atrage după sine suspendarea executării silite (doar depunerea solicitării de restructurare are acest efect). Al doilea aspect la care debitorii trebuie să fie atenți este că cei care depun notificarea privind intenția de a beneficia de restructurare după data de 29 martie 2021 sunt obligați să depună cererea de restructurare în termen de șase luni de la depunerea notificării, pentru a evita executarea silită.

Cele două precizări de mai sus pot genera confuzii, din cauza faptului că sunt tratate de sine stătător în cadrul OUG 19/2021, și nu ca o modificare expresă a OG 6/2019. Practic, în lipsa coroborării celor două acte normative, există riscul ca un contribuabil să fie executat silit doar pentru că nu a fost atent la o serie de clarificări care influențează în mod direct OG 6/2019, dar nu se regăsesc în acest act normativ.

Rambursarea TVA cu control ulterior

Pentru a contracara lipsa de lichidități și ținând cont de nevoia acută de a reintroduce în circuitul economic sumele solicitate la rambursare de actorii economici, guvernul a prorogat termenul prevăzut pentru rambursarea TVA cu control ulterior până la data de 31 ianuarie 2022.

Noi termene pentru anularea accesoriilor restante la 31 martie 2020

Anularea obligațiilor fiscale accesorii restante la 31 martie 2020 este prevăzută de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 69/2020 pentru modificarea și completarea Codului fiscal, precum și pentru instituirea unor măsuri fiscale. Aceasta a fost, de asemenea, modificată de OUG 19/2021, astfel că debitorii interesați pot depune cererea de anulare a obligațiilor

accesorii până la data de 31 ianuarie 2022 inclusiv. În caz contrar, vor pierde acest drept. Termenul prevăzut anterior pentru depunerea la organul fiscal a acestei cereri era 31 martie 2021, astfel că celor interesați li s-a oferit un răgaz considerabil.

Cu ce diferă amnistia numărul trei de cele anterioare?

Conform expunerii de motive, executivul și-a sumat obiectivul de a stimula conformarea la plată a contribuabililor, dar și de a revitaliza activitatea economică a acestora. În acest sens, a decis extinderea posibilității contribuabililor de a beneficia de anularea obligațiilor fiscale accesorii aferente obligații principale restante la data de 31 martie 2020 și stabilite în urma unei inspecții fiscale în curs la data intrării în vigoare a OUG 19/2021 (respectiv 29 martie 2021) sau începute până la 31 ianuarie 2022.

Pentru a beneficia de această din urmă facilitate, debitorul trebuie să îndeplinească simultan două cerințe: diferențele de obligații bugetare principale stabilite prin decizia de impunere emisă în urma inspecției fiscale sunt stinse conform regulilor și în termenul prevăzut de Codul de procedură fiscală, iar cererea de anulare a accesoriilor trebuie depusă până la data de 31 ianuarie 2022, respectiv în termen de 90 de zile de la comunicarea deciziei de impunere (dacă acesta se împlinește după 31 ianuarie 2022).

Cu siguranță măsura este bine-venită, însă, prin comparație cu amnistiiile anterioare, maniera sumară de reglementare riscă să ridice o serie de probleme serioase în practică. Spre exemplu, textul nu stabilește în ce termen și ce procedură ar trebui să urmeze organul fiscal pentru soluționarea cererii de anulare a accesoriilor. Nici în prezent organele fiscale nu respectă termenele scurte de doar cinci zile în care ar trebui să răspundă notificărilor și cererilor de amnistie. Cu toate acestea, contribuabilii au un temei legal și un orizont de timp la care se pot raporta pentru a semnala tergiversarea soluționării cererilor și, eventual, pentru a demara un litigiu.

În plus, un risc major care reiese din maniera sumară de redactare privește tocmai situația accesoriilor până la eventuala soluționare a cererii de anulare, având în vedere că principala condiție pentru a beneficia de amnistie constă în plata obligațiilor principale individualizate în decizia de impunere. Textul de lege nu precizează ce se întâmplă cu obligațiile fiscale accesorii anterioare datei de 31 martie 2020, respectiv cu cele ulterioare acestei date. În lipsa unei reglementări clare care să impună suspendarea executării silită a acestor accesorii în cazul depunerii cererii de amnistie, aceste datorii ar putea fi executate silit, în ciuda scopului declarat al actului normativ.

Pentru a evita un astfel de risc, debitorul ar trebui să achite accesoriile în același termen cu obligațiile principale și, după soluționarea cererii de amnistie, ar putea solicita rambursarea accesoriilor. Totuși, o astfel de abordare contravine scopului declarat de Guvern în expunerea de motive, astfel că **ar fi necesar un ordin emis de Ministerul Finanțelor Publice care să instituie o procedură favorabilă debitorilor.**

O altă variantă ar fi ca **procedura de aplicare a amnistiei prevăzute de OUG 69/2020 să se aplice și în cazul celei reglementate de OUG 19/2021**, însă această analogie nu se poate face în lipsa unei dispoziții legale exprese în acest sens.

Așadar, rămâne de văzut dacă și în ce măsură noua facilitate acordată contribuabililor își va atinge scopul sau dacă va da naștere unei noi stări de incertitudine.